

قضاءیه

تفصیلات قضایی (۱)

پرونده شاه قوه قضاییه

سال ۱۳۹۵

www.ketab.ir

عنوان قراردادی : ایران. قوانین و احکام
 عنوان و نام پدیدآور : تحقیقات قضایی ۱/ پژوهشگاه قوه قضاییه.
 مشخصات نشر : تهران: قوه قضائیه، مرکز مطبوعات و انتشارات، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری : ۲۱۳ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۷۰۶-۸۲-۴
 وضعیت فهرست نویسی : فیفا
 موضوع : رویه قضایی - ایران
 موضوع : قوه قضائیه - ایران
 شناسه افزوده : پژوهشگاه قوه قضاییه
 شناسه افزوده : ایران. قوه قضائیه. مرکز مطبوعات و انتشارات
 رده بندی کنگره : KMH ۱۳۹۴۴۴/۳
 رده بندی دیسی : ۵۵/۳۴۹
 شماره کتابشناسی ملی : ۴۱۵۰۶۱۵

وب سایت: w.jpri.ir کد پستی: ۱۹۸۳۸۴۶۵۱۱ تلفکس: ۰۲۱-۲۲۰۹۲۰۶۱

مرکز مطبوعات و انتشارات قوه قضاییه آدرس: بزرگراه چمران - بزرگراه یادگار امام - بعد از خروجی اوین درکه - پژوهشگاه قوه قضاییه

عنوان: تحقیقات قضایی (۱)

جمع نویسندگان: مسلم آقای طوق، وحید آگاه، سید ناصر سلطانپور، امیر عبداللهمیان، فائزه

عامری، احمد مرکزالمیری

ناظرین علمی: عباس توازنی زاده، اسدالله یاور، بهزاد پورسید

ویراستار علمی: احمد مرکزالمیری

ناشر: مرکز مطبوعات و انتشارات قوه قضاییه

نظارت فنی چاپ: منصور سعیدی

قیمت: ۱۰۰۰۰۰ ریال

تیراژ و نوبت چاپ: ۱۰۰۰ - اول ۱۳۹۵

تلفن مرکز پخش: ۱۹-۶۶۴۸۶۱۱۵-۶۶۴۸۲۸۳۰-۰۲۱

فهرست

درآمد.....	۱۱
بررسی وضعیت بودجه قوه قضائیه در پرتو اصول قانون اساسی.....	۱۳
مقدمه.....	۱۵
کلیات.....	۱۹
استقلال قضایی و مسئله بودجه.....	۲۱
وضعیت بودجه قوه قضائیه در جمهوری اسلامی ایران.....	۲۶
۱. بودجه قوه قضائیه در پرتو اصل وحدت بودجه.....	۲۷
۲. بودجه قوه قضائیه در پرتو اصل ۵۲ قانون اساسی.....	۳۲
۳. بودجه قوه قضائیه در پرتو اصل ۱۲۶ قانون اساسی.....	۳۳
۴. بودجه قوه قضائیه در پرتو رویه شورای نگهبان.....	۳۵
نتیجه.....	۳۸
راهکارهای برون رفت از مشکلات نظام بودجه‌ای موجود در قانون اساسی.....	۳۹
پیشنهاد ایجاد مرکز سنجش قوانین آئین داری در قوه قضائیه:	
تکمیل کننده نظام حقوقی تقنین آئین داری در ایران.....	۴۱
مقدمه.....	۴۱
۱. مبانی نظری تقنین آزمایشی.....	۴۳
۱.۱. تصریح به موقتی بودن.....	۴۳
۱.۱.۱. رویکرد سنتی قانون گذار: نامشخص بودن زمان تغییر قوانین.....	۴۳
۱.۱.۲. تغییرات فراوان قانون در عمل.....	۴۵
۱.۲. رویکرد قوانین آزمایشی: تعیین دقیق زمان بازنگری.....	۴۶
۱.۲.۱. عناصر زمان و آزمایش در قوانین آزمایشی.....	۴۶
۱.۲.۲. اهداف قوانین آزمایشی.....	۴۸
۲. تصریح به ارزیابی.....	۵۱
۲.۱. رویکرد متعارف قانون گذار: مطالعه پیش از تصویب قانون.....	۵۱
۲.۱.۱. پژوهش پیشاتقنینی: اصل بدیهی قانون گذاری.....	۵۱

- ۲.۱.۲. راهکارهای مطالعات پیشاتقنینی ۵۱
- ۲.۱.۳. رویکرد تقنین آزمایشی: ارزیابی پس از تصویب قانون ۵۳
۳. نتایج ارزیابی ۵۵
- ۳.۱. تصویب قطعی قانون آزمایشی ۵۶
- ۳.۲. توقف اجرای قانون آزمایشی ۵۶
- ۳.۳. تمدید اجرای آزمایشی قانون ۵۶
۴. نظام حقوقی قوانین آزمایشی در ایران ۵۷
- ۴.۱. تقنین آزمایشی در مجلسین شورای ملی و سنا ۵۷
- ۴.۱. تقنین آزمایشی در جمهوری اسلامی ایران ۶۱
- ۲.۱. توصیه اصل ۸۵ قانون اساسی ۶۲
- ۲.۲. تحلیل اصل ۸۵ قانون اساسی ۶۸
۵. مرکز سنجش قوانین آزمایشی در قوه قضاییه: ایده‌ای برای حلقه مفقوده تقنین آزمایشی ۷۶
- ۵.۱. تحلیل لزوم راهاندازی مرکز سنجش قوانین آزمایشی در قوه قضاییه ۷۷
- ۵.۱.۱. عدم ارزیابی در طول احداث ال‌علل عدم مطلوبیت قوانین آزمایشی ۷۷
- ۵.۱.۱.۱. ارزیابی آثار قوانین بر بستر مطالعات موردی قوانین آزمایشی کیفری ۷۷
- ۵.۱.۱.۲. تحلیل علل نارسایی قوانین آزمایشی ۸۵
- ۵.۲. مرکز سنجش قوه قضاییه: نهاد خاص ارزیاب قوانین آزمایشی ۸۷
- ۵.۲.۱. ضرورت وجود نهاد خاص ارزیاب در گستره قوانین مرتبط ۸۷
- ۵.۲.۲. چرایی لزوم سنجش در قوه قضاییه ۸۸
- ۵.۳. ساختار و سازوکارهای پیشنهادی مرکز سنجش ۹۴
- ۵.۳.۱. ساختار مرکز سنجش ۹۴
- ۵.۳.۱.۱. راهاندازی مرکز سنجش ۹۴
- ۵.۳.۱.۲. جایگاه مرکز سنجش در قوه قضاییه ۹۴
- ۵.۳.۲. چگونگی ارزیابی قوانین در مرکز سنجش ۹۶

۵.۳.۲.۱. نظرسنجی از نهادهای تخصصی حقوقی.....	۹۶
۵.۳.۲.۲. سازوکارهای ارزیابی.....	۹۹
نتیجه.....	۱۰۲
کتابنامه.....	۱۰۵
الف- فارسی.....	۱۰۵
۱. کتاب‌ها.....	۱۰۵
۲. مقالات.....	۱۰۹
۳. قوانین و مقررات.....	۱۱۲
۴. تحریرات شورای نگهبان.....	۱۱۳
۵. سایت‌ها.....	۱۱۴
ب- فرانسه.....	۱۱۴
مبانی قانونی و روش برای جذب و آموزش قضات محاکم اداری در	
فرانسه.....	۱۱۵
مقدمه.....	۱۱۵
۱. مبانی قانونی جذب و آموزش قضات اداری.....	۱۱۸
۲. آموزش‌های قضات دادگاه‌های اداری.....	۱۱۹
۳. روش‌های جذب قضات دادگاه‌های اداری و گستره داوطلبان.....	۱۲۰
۴. شیوه جذب دستیاران قضایی در دادگاه‌های اداری.....	۱۲۱
۵. آزمون‌ها.....	۱۲۳
۵.۱. آزمون کتبی.....	۱۲۳
۵.۲. آزمون شفاهی.....	۱۲۴
۶. منابع و دروس و مباحث آزمون‌ها.....	۱۲۴
۷. کارآموزی.....	۱۲۹
۸. مراحل ارتقای قضات دادگاه‌های اداری.....	۱۲۹
نتیجه.....	۱۳۱
منابع تحقیق.....	۱۳۱
خدمات قضایی الکترونیک با تأکید بر کشورهای کره جنوبی و ایران.....	۱۳۳

مقدمه.....	۱۳۳
۱. تجربه کشور کره در الکترونیکی کردن دادرسی.....	۱۳۸
۱.۱. خدمات الکترونیک قضایی در کره.....	۱۳۹
۱.۲. چالش‌های پیش‌رو در گذار به خدمات قضایی الکترونیک.....	۱۴۱
۱.۳. کارکردهای خدمات قضایی الکترونیک.....	۱۴۳
۱.۴. مزایای خدمات الکترونیک قضایی.....	۱۴۵
۱.۵. تبادل تجارب از طریق آموزش و ارتباط با دیگران.....	۱۴۸
نتیجه.....	۱۵۱
۲. بررسی تطبیقی جایگاه دادرسی الکترونیکی در کشورهای ایران و کره جنوبی.....	۱۵۲
۲.۱. اصله کشور ایران با کشور کره در نظام دادرسی الکترونیک.....	۱۵۷
۲.۲. درس‌های نظام قضایی کشور کره جنوبی برای اجرای کارآمد طرح دادرسی الکترونیک.....	۱۵۹
۲.۲.۱. اجرای مرحله به مرحله.....	۱۵۹
۲.۲.۲. تهیه زیرساخت‌های فناوری اطلاعات.....	۱۶۰
۲.۲.۳. نوسازی قوانین و مقررات رای گذار به روش کار الکترونیک.....	۱۶۱
۲.۲.۴. چالش‌ها: تأمین بودجه برای ایجاد حفظ و ارتقای سامانه.....	۱۶۱
۲.۲.۵. جذب کاربران.....	۱۶۱
نتیجه.....	۱۶۳
مقدمه‌ای بر نقش قوه قضاییه در بهبود محیط کسب و کار.....	۱۶۷
مقدمه.....	۱۶۷
۱. ضرورت توجه به بهبود محیط کسب و کار و پایش و ارزیابی آن.....	۱۶۸
۲. نقش قوه قضاییه در بهبود محیط کسب و کار.....	۱۷۲
۳. کاهش اطاله دادرسی به عنوان یکی از مهمترین معضلات کسب و کار.....	۱۷۴
۴. معرفی گزارش «انجام کسب و کار».....	۱۷۷
۴.۱. روند شکل‌گیری و جهت‌گیری گزارش.....	۱۷۷
۴.۲. روش‌شناسی گزارش.....	۱۷۹

۴.۳. نماگرهای مربوط به عملکرد قوه قضاییه.....	۱۸۰
۴.۳.۱. نماگر اجرای قراردادها.....	۱۸۰
۴.۳.۲. نماگر ثبت مالکیت.....	۱۸۳
۴.۳.۳. حل و فصل ورشکستگی.....	۱۸۴
۴.۳.۴. حمایت از سهامداران خرد.....	۱۸۶
۴.۴. بهترین عملکردهای کشورها در بهبود نماگرهای شاخص «سهولت انجام کسب و کار».....	۱۸۸
۴.۵. جایگاه جمهوری اسلامی ایران در شاخص «سهولت انجام کسب و کار».....	۱۹۰
نتیجه.....	۱۹۵
فرآیند اعمال اصل ۱۷۰ قانون اساسی از سوی مراجع قضایی.....	۱۹۷
مقدمه.....	۱۹۷
۱. جایگاه اصل ۳۸ قانون اساسی در اجرای اصل ۱۷۰.....	۲۰۰
۲. جایگاه آیین نامه های سرتی و نحوه رسیدگی و اعمال مجازات.....	۲۰۷
۳. جایگاه آرای وحدت رویه دیوان عدالت اداری و استنباط قضایی در اعمال اصل ۱۷۰ قانون اساسی.....	۲۱۲
۴. پرسش و پاسخ.....	۲۱۹
نتیجه.....	۲۳۹
نسبت نظارت دیوان عدالت اداری و رئیس مجلس شورای اسلامی بر مصوبات دولتی.....	۲۴۱
مقدمه.....	۲۴۱
۱. تحولات تقنینی نظام نظارت بر مصوبات دولتی و نقد و بررسی آن.....	۲۴۴
۲. نسبت نظارت رئیس مجلس و دیوان عدالت اداری بر مصوبات دولتی از منظر قانون اساسی.....	۲۵۲
۳. تحلیل ماهیت نظارت رئیس مجلس و دیوان عدالت اداری بر مصوبات دولتی با تأکید بر رویکرد دیوان عدالت اداری.....	۲۵۵
۴. بررسی رابطه ای میان نظارت رئیس مجلس و دیوان عدالت اداری.....	۲۵۸

۵. مطالب مطروحه توسط حاضران ۲۶۰

نتیجه ۲۷۶

منابع مرتبط با مباحث ۲۷۹

www.ketab.ir

درآمد

پژوهشگاه قوه قضاییه که در اواخر سال ۱۳۹۰ فکر تشکیل آن شکل گرفت نهایتاً در سال ۱۳۹۱ با تصویب اساسنامه آن توسط رئیس قوه قضاییه فعالیت خود را آغاز نمود. هدف از تأسیس پژوهشگاه فراهم نمودن بسترهای لازم پژوهشی برای رفع نیازهای قوه قضاییه و کمک به تحقق اهداف و مأموریت‌های این قوه می‌باشد. راستای تحقق این اهداف و توجه به نیازهای جدی قوه قضاییه در طول این مدت تحقیقات متعددی در پژوهشگاه به انجام رسیده و نتایج آن در قالب‌های گزارشات، بولتن‌ها، مقالات و کتب به انتشار رسیده است. یکی از دغدغه‌های جدی در این مدت عدم دسترسی بخش عمده‌ای از حقوقدانان، وکلا، اساتید و دانشجویان به مجموعه تحت مدیریت پژوهشگاه بوده است. بر این اساس بر آن شدیم که نتایج بخشی از این تحقیقات را که در قالب گزارشات تحقیقی و تطبیقی انتشار یافته و شاید برای افراد خارج از قوه قضاییه دسترسی به آن میسر نبوده است را در قالبی جدید به صورت مجموعه‌ای با عنوان (حقیقات قضایی) منتشر نماییم. بدیهی است به دلیل تنوع فعالیت‌های پژوهشی صورت گرفته دسته‌بندی دقیق و مرزبندی بین آن‌ها بسیار سخت و دشوار است. معذک این تلاش در راستای انتشار عمومی‌تر نتایج مطالعات پژوهشگاه سعی کرده تا خط و مرزهای مختلف حقوقی را کنار گذارده و به لحاظ آثار و نتایج آن و خصوصاً با ادب به حوزه‌های بین رشته‌ای این تحقیقات را عرضه نماید.

بدیهی است که هر تحقیق و پژوهشی با موانع و محدودیت‌هایی روبرو خواهد بود که منجر به بروز نواقص و اشکالاتی در روش، یافته‌ها، نتایج تحقیق می‌تواند شود.

بر این اساس پژوهشگاه قوه قضاییه امید آن دارد که در کنار این تلاش برای بسط نتایج مطالعات و تحقیقات حقوقی - قضایی خود از منظر درون‌قوه‌ای از نظرات، انتقادات و ایده‌های صاحب‌نظران و حقوقدانان و اساتید و محققان در جامعه حقوقی در خارج از قوه نیز بهره‌مند شود.

امید آن که این تلاش‌ها و همراهی‌ها و همدلی‌ها به بسط و گسترش مطالعات

و پژوهش‌های کاربردی حقوق که نیاز واقعی جامعه ماست بیانجامد و قدمی در راه بسط ادبیات نوین بومی حقوقی در کشور ما باشد.

www.ketab.ir